

NESTKASTEN KONINGSHOF 1991.

Tijdens de voorjaarsschoonmaak op 9 maart waren 5 kasten niet meer terug te vinden. Versleten kasten werden zo goed mogelijk opgelapt en er werd 1 nieuwe opgehangen.

De controles werden dit jaar, in verband met vakantie, wat vroeger begonnen dan in de meeste voorgaande jaren. De eerste controle was op 29 april, de tweede op 21 mei en de derde en laatste op 11 juni. Tijdens een controle werden alle kasten geïnspecteerd tussen half zeven en half negen 's avonds.

De resultaten van de controles zijn samengevat in tabel 1. Daarin zijn de geconstateerde broedsels van de eerste en tweede controle als eerste broedsels beschouwd en die van de derde controle als tweede broedsel. Een nieuw broedsel in een kast waar al jongen

uitgevlogen zijn wordt altijd als tweede broedsel beschouwd. Bij de voorjaarsschoonmaak ontbrak de Bosuil op het appel. Dat zou na een koude winterperiode eventueel kunnen. Maar ook bij de latere controles werd de Bosuil niet in een nestkast aangetroffen. Dat was voor het eerst sinds de vestiging van deze soort op Koningshof, in 1982. Naderhand hoorde ik dat er in de buurt van Koningshof een doodgereden exemplaar was gevonden, dat verklaart waarschijnlijk de afwezigheid voor dit jaar.

Als we verder naar de resultaten kijken zien we dat de Koolmees 6 eerste broedsels meer had dan in 1990. Daarmee is het niveau van 1989 weer bereikt. Behalve de Ringmus is het de enige soort die dit jaar vooruit is gegaan. Opvallend hoog in vergelijking met

TABEL 1: Totale resultaten van de nestkastcontroles in 1991 op Koningshof te Veldhoven

SOORT	1e BROEDSEL	2e BROEDSEL	TOTAAL
Koolmees	47	15	62
Pimpelmees	12	1	13
Bonte Vliegenvanger	4	1	5
Zwarte Mees	1	-	1
Ringmus	1	-	1
Holenduif	2	1	3
		+	-----
	Totaal aantal broedsels		85
	Niet gebruikte kasten		22
		+	-----
			107
	Twee keer gebruikte kasten		8
		-	-----
	Totaal aantal kasten		99

de laatste jaren is het aantal tweede broedsels van de Koolmees.

De Pimpelmees viel behoorlijk terug met 35% minder eerste broedsels. De populatie zit daarmee weer op het niveau van voor 1988.

De Bonte Vliegenvanger ging nog iets meer achteruit: van 9 broedparen naar 5! Het 'tweede broedsel' van dit jaar was waarschijnlijk een gewoon eerste broedsel van een vrouwtje, wat ten gevolge van het koude voorjaar laat teruggekeerd was. De Bonte Vliegenvanger zit daarmee ook weer op het niveau van voor 1988. Maar hij heeft zich tegenwoordig zo vast op Koningshof gevestigd, dat hij bij een slecht jaar niet meteen verdwenen is, dit in tegenstelling tot de Gekraagde Roodstaart.

De Zwarte Mees keerde weer terug naar zijn 'normale' aantallen van voor de grote invasie van 1989. De populatie heeft zich dus niet kunnen handhaven op het hogere niveau van 1990.

De Ringmus broedde weer eens in een van onze nestkasten, dat was voor het eerst sinds 1988. Vooralsnog blijft het een incidentele gast.

De Holenduif profiteerde niet echt van de afwezigheid van de Bosuil dit jaar. Waar dat aan ligt is onduidelijk, misschien toch verstoring door nestkastconcurrenten.

De Gekraagde Roodstaart werd dit jaar niet in de kasten vastgesteld. Mogelijk was dit ook een gevolg van het koude voorjaar, vergelijkbaar met de teruggang van de Bonte Vliegenvanger.

Het kleine aantal soorten wat we dit jaar konden registreren wijst er al op dat het broedseizoen van 1991 voor de vogels vrij ongunstig was.

Het slechte, koude weer van het voorjaar had twee effecten op de broedvogels: ten eerste keerden de zomergasten later en in kleiner aantal terug. Ten tweede waren de omstandigheden niet zo geschikt voor het grootbrengen van de jongen. Door de koude waren er minder insecten beschikbaar wat een laag broedsucces tot gevolg had.

Dit kan aan de hand van de broedresultaten van Koolmees en Pimpelmees duidelijk gemaakt worden. Bij veel broedsels waren er aanmerkelijk minder jongen dan er eieren in het nest waren geweest. Nesten met meer dan 7 jongen waren veel zeldzamer dan andere jaren.

Als illustratie nog twee gevallen van een laag broedsucces. Bij de eerste controle 11 eieren van een Koolmees, 8 jongen bij de tweede controle en nog vier dode jongen in het nest bij de derde controle. Dus maar 4 jongen uitgevlogen van 11 eieren. Een vergelijkbaar geval kwam ook bij de Pimpelmees voor: 5 jongen uitgevlogen van 13 eieren.

Een woord van dank nog voor iedereen die heeft meegeholpen met de schoonmaak, het vernieuwen en controleren van de kasten. Dus Pieter, Albert, Kees, Rob, Frank, Huub, Gerrit en Tonny hartelijk bedankt! Heb je zin om eens mee te gaan, let dan op de vergaderingen op. Daar worden de nestkastactiviteiten aangekondigd. Indien mogelijk staan ze ook in de uitnodigingen. Iedereen die mee wil doen is van harte welkom.

JAN WOUTERS
(nestkastcoördinator)

